

Dosarul nr. 1ra-1853/2021
1-18052914-01-1ra-23082021

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

01 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie

judecând în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2021, în cauza penală privindu-i pe

Petraș Andrian XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX;

Pavlioglo Serghei XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX;

Gusar Andrei XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 05.06.2018 – 07.11.2018 (prima instanță);
06.11.2018 – 05.04.2019 (prima instanță);
2. 19.12.2018 – 07.06.2021 (instanța de apel);
3. 23.08.2021 – 01.03.2022 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Edineț (sediul Ocnița) din 07 noiembrie 2018, Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei au fost achitați de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal, din motiv că fapta acestora nu întrunește elementele infracțiunii.

Totodată, a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că prin rechizitoriu **Pavlioglo Serghei** a fost învinuit în faptul că la data de 01.04.2018, aproximativ la ora 22:00, urmărind scopul obținerii bunurilor proprietarului prin șantaj, împreună și de comun acord cu *Gusar Andrei* și *Petraș Andrian*, aflându-se în XXXXX, sub un pretext inventat, precum că, Pastuh Stanislav îi este dator lui Pavlioglo Serghei cu o anumită sumă de bani, aplicând violența fizică în privința acestuia, exprimată prin lovituri cu pumnii în regiunea pieptului, folosind autoturismul de marca/modelul Renault Chamade, cu numărul de înmatriculare XXXXX, anul fabricării 1991, de culoare roșie, intenționat l-a răpit pe Pastuh Stanislav, după care

pentru realizarea intenției criminale și redarea unui aspect real amenințărilor sale, l-a transportat la iazul din sat. Naslavcea, r-nul Ocnița, unde prin diferite metode amenințându-l pe ultimul cu aplicarea violenței și cu omor prin înec, l-a impus să scrie o recipisă precum că i-ar fi dator lui Pavlioglo Serghei suma de 20 000 lei, concomitent cerându-i transmiterea acestor bani până la data de 15 aprilie 2018, preîntâmpinându-l că dacă o să se adreseze la poliție, amenințările vor fi realizate.

De asemenea, potrivit rechizitoriului, Pavlioglo Serghei, în continuarea acțiunilor sale infracționale, la 12.04.2018, în jurul orei 09:25, urmărind scopul obținerii bunurilor proprietarului prin șantaj, a dat indicație lui Gusar Andrei să se întâlnească cu partea vătămată Pastuh Stanislav pe str. X din X, unde sub pretextul datoriei inventate în sumă de 20 000 lei, în vederea realizării intenției criminale comune, Gusar Andrei a cerut și a primit de la partea vătămată Pastuh Stanislav banii în sumă de 20 000 lei.

Cu referire la inculpatul **Gusar Andrei**, acesta este învinuit de către organul de urmărire penală în aceea că la data de 01 aprilie 2018, aproximativ la ora 22:00, urmărind scopul obținerii bunurilor proprietarului prin șantaj, împreună și de comun acord cu *Pavlioglo Serghei și Petras Andrian*, aflându-se în X, sub un pretext inventat, precum că, cet. Stanislav Pastuh îi este dator lui Pavlioglo Serghei cu o anumită sumă de bani, aplicând violența fizică în privința acestuia, exprimată prin lovituri cu pumnii în regiunea pieptului, folosind autoturismul de marca/modelul Renault Chamade, cu numărul de înmatriculare XXXXX, anul fabricării 1991, de culoare roșie, intenționat l-a răpit pe cet. Pastuh Stanislav, după care pentru realizarea intenției criminale și redarea unui aspect real amenințărilor sale, l-a transportat la iazul din sat. Naslavcea, r- nul Ocnița, unde prin diferite metode amenințându-l pe ultimul cu aplicarea violenței și cu omor prin înec, l-a impus să scrie o recipisă precum că i-ar fi dator lui Pavlioglo Serghei suma de 20 000 lei, concomitent cerându-i transmiterea acestor bani până la data de 15 aprilie 2018, preîntâmpinându-l că dacă o să se adreseze la poliție, amenințările vor fi realizate.

De asemenea, potrivit rechizitoriului, Gusar Andrei mai este învinuit că în continuarea acțiunilor sale infracționale, la 12 aprilie 2018, în jurul orei 09:25, urmărind scopul obținerii bunurilor proprietarului prin șantaj, la indicația lui Pavlioglo Serghei s-a întâlnit cu partea vătămată Pastuh Stanislav pe str. X, unde sub pretextul datoriei inventate în sumă de 20 000 lei, în vederea realizării intenției criminale comune, a cerut și a primit de la partea vătămată Pastuh Stanislav banii în sumă de 20 000 lei.

Acțiunile lui Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei au fost calificate de către organul de urmărire penală în baza art. 189 alin. (4) Cod penal, potrivit indicilor: șantajul, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, amenințând cu violența persoana, săvârșit de mai multe persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate, prin amenințare cu moartea, urmate de dobândirea bunurilor cerute, însoțite de răpirea proprietarului.

În motivarea soluției adoptate, prima instanță a reținut că circumstanțele faptice stabilite în cadrul cercetării judecătorești, denotă cu certitudine că inculpații Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei nu au formulat o cerere de a se transmite bunurile

proprietarului, către partea vătămată Pastuh Stanislav, iar banii solicitați de aceștia constituiau datoria în sumă de 6000 de lei și dobânda la aceasta, pe care partea vătămată o datora inculpatului Pavlioglo Serghei. Mai mult, aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate din partea inculpaților față de partea vătămată Pastuh Stanislav nu a fost demonstrată, în partea ce vizează pe Pavlioglo Serghei fiind negată de însăși partea vătămată, iar în partea ce vizează inculpatul Gusar Andrei, nefiind demonstrată prin probe; semnul calificativ ”prin amenințare cu moartea” nu a fost demonstrat, fiind reținut de acuzare în baza interpretării subiective a frazei ”ești gata de scăldat”, oferite de partea vătămată Pastuh Stanislav; primirea sumei de 20 000 lei indicate în rechizitoriu nu a avut loc, în urma măsurilor speciale de investigații, fiind transmisă doar suma de 10 000 lei; răpirea părții vătămate Pastuh Stanislav de către inculpații Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei nu a fost demonstrată în cadrul cercetării judecătorești, fiind bazată doar pe declarațiile părții vătămate, care au fost apreciate critic de către instanța de judecată.

În circumstanțele descrise, prima instanță a apreciat că, la caz nu, a fost demonstrată întrunirea în faptele inculpaților Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei a unor elemente esențiale ale laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal, și anume, fapta prejudiciabilă exprimată în cererea de a se transmite bunurile proprietarului, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate, prin amenințare cu moartea.

Rămânând pe terenul laturii obiective a componenței de infracțiune analizate, prima instanță a reiterat că, la caz, nu poate fi reținută nici poziția acuzării de stat precum că acțiunile inculpaților Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei au fost urmate de dobândirea bunurilor cerute, însoțite de răpirea proprietarului, or acestea nu au fost demonstrate în cadrul cercetării judecătorești prin probe ce ar crea o convingere certă cu privire la vinovăția inculpaților în acest sens.

Cu referire la latura subiectivă, instanța de judecată a atestat lipsa scopului de cupiditate, ca element esențial al infracțiunii de șantaj, or inculpații nu au urmărit scopul de a se îmbogăți, ci scopul de a întoarce o datorie existentă a părții vătămate față de inculpatul Pavlioglo Serghei.

Din aceste motive, prima instanță a apreciat că în speță, partea acuzării a eșuat în a demonstra întrunirea celor două elemente constitutive, obligatorii, ale componenței de infracțiune stabilite de art. 189 alin. (4) Cod penal - cererea de a se transmite bunurile proprietarului, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate, prin amenințare cu moartea, urmate de dobândirea bunurilor cerute, însoțite de răpirea proprietarului și a scopului special, cel de cupiditate.

Pentru aceste motive, prima instanță a ajuns la concluzia fermă și echivocă că în faptele inculpaților nu sunt întrunite elementele laturii obiective și ale laturii subiective a componenței de infracțiune stabilite de art. 189 alin. (4) Cod penal (circumstanță ce demonstrează existența la caz a situației prevăzute de art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală).

Din aceste motive, în temeiul prevederilor art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, instanța de judecată a apreciat că inculpații Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei urmează a fi achitați pe învinuirea care li se aduce privind săvârșirea

infracțiunii stabilite de art. 189 alin. (4) Cod penal - șantajul, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, amenințând cu violența persoana, săvârșit de mai multe persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate, prin amenințare cu moartea, urmate de dobândirea bunurilor cerute, însoțite de răpirea proprietarului.

Subsidiar, prima instanță a mai menționat că în acțiunile inculpaților ar putea fi reținute careva acțiuni ce întrunesc elementele infracțiunii de samovolnicie, însă ținând cont de faptul că dispoziția alin. (2) art. 325 Cod de procedură penală, admite modificarea învinuirii în instanța de judecată doar dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare, instanța de judecată atestă că o eventuală reîncadrare va duce la încălcarea prezentelor principii. Prin urmare, instanța în niciun caz nu va putea depăși limitele învinuirii formulate de acuzatorul de stat, reglementările enunțate oferind inculpaților o anumită siguranță, în vederea pregătirii eficiente a apărării lor.

Astfel, deși prin schimbarea încadrării juridice a faptei, instanța va corecta aprecierea eronată a bazei factuale oferite de către acuzator, asigurând astfel realizarea scopului imediat al procesului penal, și anume: „orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale” (alin.(2) art. 1 Cod de procedură penală), totuși, prin aplicarea unui procedeu de reîncadrare, prezentul proces penal va fi marcat de insecuritate juridică a inculpaților. Or, prin operarea în textul de lege de la alin. (2) art.325 Cod de procedură penală cu conjuncția „și”, reîncadrarea juridică a faptei imputate inculpaților Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei este posibilă doar în cazul respectării cumulative a două condiții: 1) să nu se agraveze situația inculpaților; 2) să nu se lezeze dreptul la apărare al inculpaților.

Reieșind din prezentele rațiuni, schimbarea încadrării juridice a faptelor de către instanța de judecată în timpul deliberării, ar fi pe bună dreptate surprinzătoare pentru inculpați, întrucât nu a constituit obiect al cercetării judecătorești și al dezbaterilor judiciare, și, pe cale de consecință, este prea târziu pentru exercitarea dreptului la apărare.

Argumentul forte al prezentei soluții îl constituie statuările Curții Europene în materie, pe care instanța europeană le reține cu valoare de principiu în multiple cauze, precum: *Pélissier și Sassi contra Franței* (§51-54), *Seliverstov contra Rusiei* (§16-17), *Block contra Ungariei*, (§20-21), *Adrian Constantin contra României* (§18-19). Astfel, înalta Curte, în virtutea art.6 §3 din Convenție exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite „acuzăției” aduse inculpaților, actul de sesizare, jucând un rol decisiv în urmărirea penală. Or, după sesizarea instanței, persoana trimisă în judecată este oficial înștiințată în scris atât cu privire la temeiul legal cât și factual al acuzațiilor care i se aduc.

2. Prin sentința Judecătoriei Edineț (sediul Ocnița) din 05 aprilie 2019, Petraș Andrian a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că prin rechizitoriu **Petraș Andrian** a fost învinuit în faptul că la data de 01.04.2018, aproximativ la ora 22:00, urmărind scopul obținerii bunurilor proprietarului prin șantaj, împreună și de

comun acord cu *Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei*, aflându-se în X, sub pretext inventat, precum că Pastuh Stanislav îi este dator lui Pavlioglo Serghei cu o anumită sumă de bani, aplicând violența fizică în privința acestuia, exprimată prin forțarea de a urca în automobil și priva de libertate, folosind autoturismul de marca/modelul Renault Chamade, cu nr. de înmatriculare X, anul fabricării 1991, de culoare roșie, intenționat l-a răpit pe Pastuh Stanislav, după care pentru realizarea intenției criminale și redarea unui aspect real amenințărilor sale, l-a transportat la iazul din sat. Naslavcea , r-nul Ocnița, unde prin diferite metode amenințându-l pe Pastuh Stanislav cu aplicarea violenței și cu omor prin înec, l-a impus să scrie o recipisă precum că i-ar fi dator lui Pavlioglo Serghei suma de 20 000 lei, concomitent cerându-i transmiterea acestor bani până la data de 15.04.2018, preîntâmpinându-l că dacă o să se adreseze la poliție, amenințările vor fi realizate.

În continuarea acțiunilor sale infracționale , la 12.04.2018, în jurul orei 09:25, Pavlioglo Serghei, urmărind scopul obținerii bunurilor proprietarului prin șantaj, a dat indicație lui Gusar Andrei să se întâlnească cu Pastuh Stanislav pe XXXXX, unde sub pretextul datoriei inventate în sumă de 20 000 lei, în vederea realizării intenției criminale comune, a cerut și a primit de la partea vătămată Pastuh Stanislav banii în sumă de 20 000 lei. Organul de urmărire penală a calificat acțiunile învinuitului în baza art.189 alin.(4) CP.

Acțiunile lui Petraș Andrian au fost calificate de către organul de urmărire penală în baza art. 189 alin. (4) Cod penal, potrivit indicilor: șantajul, adică cererea de a se transmite bunurile proprietarului, amenințând cu violența persoana, săvârșit de mai multe persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate, prin amenințare cu moartea, urmate de dobândirea bunurilor cerute, însoțite de răpirea proprietarului.

Prima instanță, în susținerea soluției adoptate, a menționat că nu există careva discuții telefonice sau de altă natură între Petraș Andrian și partea vătămată cu privire la solicitarea cărorva sume bănești. Cu atât mai mult că în ședința de judecată s-a stabilit că în momentul transmiterii banilor, Petraș Andrian nu se afla în țară.

Reieșind din cele expuse, verificând toate probele administrate sub toate aspectele, complet și obiectiv, fiecare probă fiind apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, prima instanță a ajuns la concluzia că inculpatul Petraș Andrian urmează a fi achitat de sub învinuirea înaintată în baza art. 189 alin. (4) Cod penal, din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Din aceleași considerente formulate supra, prima instanță a constatat că inculpatul urmează a fi achitat în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală.

Raționamentul dat se fundamentează pe faptul că sentința de achitare se adoptă în baza temeiului prevăzut la art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală – „nu s-a constatat existența faptei infracțiunii”, în cazul inexistenței unei fapte în materialitatea ei, adică atunci când nu s-a produs nici o schimbare în realitatea obiectivă.

3. Sentința primei instanțe din 07 noiembrie 2018 a fost contestată cu apel de către procuror, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează: Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei să fie recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 189 alin.(4) Cod penal la câte 11 ani închisoare, cu executare în penitenciar tip închis, fiecare.

În motivarea solicitărilor sale, procurorul a indicat că:

- prima instanță, la cercetarea bazei probante, nu a dat apreciere probelor din punct de vedere al coroborării lor și a reținut ca fiind pertinente și utile doar declarațiile inculpaților și ale martorului Michitiuc Ecaterina care este concubina lui Pavlioglo Serghei și care sînt persoane cointeresate în proces, prin ce a încălcat prevederile art.24 alin. (2) Cod de procedură penală;

- vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii încriminate se dovedește pe deplin prin cumul de probe pertinente și concludente prezentat de către partea acuzării, și anume: procesul-verbal de consemnare a circumstanțelor constatate din 05.04.2018, înregistrat în REI-1 al DGUP a IGP sub nr. 20187900055; plângerea cet. Pastuh Stanislav din 03.04.2018; procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii din 06.04.2018, de către Pastuh Stanislav; procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din 14.04.2018, potrivit căruia au fost verificate declarațiile părții vătămate Stanislav Pastuh la locul comiterii infracțiunii; procesul-verbal privind înzestrarea cu tehnică specială din 12.04.2018, potrivit căruia partea vătămată Pastuh Stanislav a fost înzestrat cu mijloace tehnice speciale de înregistrare audio-video, în vederea interceptării și înregistrării comunicărilor și a imaginilor a întâlnirilor cu Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei, Petraș Andrian, precum și alte persoane nestabilite, care sunt implicate în săvârșirea infracțiunii investigate; procesul-verbal privind predarea tehnicii speciale din 12.04.2018, potrivit căruia partea vătămată Pastuh Stanislav a predat mijloace tehnice speciale de înregistrare audio-video; procesul-verbal privind consemnarea măsurii speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor și a imaginilor din 07.05.2018, cu stenograma comunicărilor purtate de partea vătămată Pastuh Stanislav și învinuitul Gusar Andrei; procesul-verbal privind examinare a bancnotelor din 12.04.2018, potrivit căruia au fost examinate mijloacele bănești în sumă de 10 000 de lei (47 bancnote cu nominalul de 200 lei, cu seriile: 154549, 504517, 602388, 591364, 809916, 558295, 100825, 371667, 406822, 653561,699222, 389708,803552, 980781,454959, 049602, 916853, 857653,915869, 502173, 240474, 923719, 728352, 736379, 334418, 631682,413519, 110123, 375442, 157381, 348545, 644155, 812326, 654772, 665664,623863, 677363, 856200, 561976, 507970, 773996, 805704, 327205, 181162, 745419, 501950, 593293 și 6 bancnote cu nominalul de 100 lei, cu seriile: 560290, 311561,222246,414844, 937791 și 302607), ce au fost eliberate din contul devizului cheltuielilor speciale al IGP, după care au fost transmise cet. Pastuh Stanislav; procesul-verbal privind consemnarea măsurii speciale de investigații - controlul transiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite din 13.04.2018; procesul-

verbal de percheziție corporală din 12.04.2018, potrivit căruia în rezultatul percheziției corporale efectuate la Gusar Andrei, au fost depistate și ridicate 47 bancnote cu nominalul de 200 lei, cu seriile: 154549, 504517, 602388, 591364, 809916, 558295, 100825, 371667, 406822, 653561, 699222, 389708, 803552, 980781, 454959, 049602, 916853, 857653, 915869, 502173, 240474, 923719, 728352, 736379, 334418, 631682, 413519, 110123, 375442, 157381, 348545, 644155, 812326, 654772, 665664, 623863, 677363, 856200, 561976, 507970, 773996, 805704, 327205, 181162, 745419, 501950, 593293 și 6 bancnote cu nominalul de 100 lei, cu seriile: 560290, 311561, 222246, 414844, 937791 și 302607, dobândite de la partea vătămată Pastuh Stanislav; procesul-verbal de confruntare din 18.04.2018, efectuată dintre partea vătămată Pastuh Stanislav și învinuitul Gusar Andrei, potrivit căruia părțile și-au menținut declarațiile depuse anterior; procesul-verbal de confruntare din 12.04.2018, efectuată dintre partea vătămată Pastuh Stanislav și bănuitul Pavlioglo Serghei, potrivit căruia părțile și-au menținut declarațiile depuse anterior; declarațiile părții vătămate Pastuh Stanislav și ale martorului Cemodanov Maxim;

- prima instanță, la calificarea acțiunilor inculpaților nu a ținut cont de faptul, că cerința înaintată de făptuitori presupune o solicitare insistentă și categorică, având un caracter ultimativ, de a li se pune gratuit la dispoziție bani ce nu li se cuvin conștientizând că cerința este neîntemeiată și ilegală, deoarece în realitate o asemenea datorie nu a existat, dar pentru a-și legaliza acțiunile în acest sens, inculpații, acționând de comun acord la data de 01.04.2018, aproximativ la ora 22:00, aplicând violența fizică în privința părții vătămate, exprimată prin lovituri cu pumnii în regiunea pieptului, folosind autoturismul de marca/modelul Renault Chamade, cu nr. de înmatriculare X, anul fabricării 1991, de culoare roșie, intenționat răpind-o pe aceasta din urmă au transportat-o la iazul din sat. Naslavcea, r-nul Ocnița, unde prin diferite metode amenințând-o cu aplicarea violenței și cu omor prin înec, a impus-o să scrie o recipisă precum că i-ar fi dator lui Serghei Pavlioglo suma de 20 000 lei;

- mai mult, prima instanță a conchis, că în ședința de judecată cu certitudine s-a dovedit faptul, că acțiunile inculpaților privind cerința de a-i transmite banii în valoare de 20 000 lei este una legală, or, între acestea a existat o datorie de 6 000 lei, iar restul sumei instanța a concluzionat, că ar fi vorba de o "dobândă", or, în circumstanțele descrise, a considerat, că inculpatul, Pavlioglo Serghei urma să se adreseze cu o cerere în instanța civilă întru recuperarea datoriei ori către organele de resort, fapt care nu a fost întreprins. Pavlioglo Serghei dându-și bine seama că acțiunile întreprinse sânt ilegale, după obținerea recipisei la 01 aprilie 2018 pe timp de noapte, și-a continuat acțiunile de șantaj asupra părții vătămate prin intermediul lui Gusar Andrei. Este clar faptul, că acesta fiind o persoană anterior condamnată cunoștea cu certitudine care vor fi urmările acțiunilor întreprinse;

- prima instanță, la fel, nu a ținut cont nici de faptul, că în cazul infracțiunii prevăzute la art. 189 Cod penal, amenințarea se exprimă prin influențarea psihică a victimei, care o determină să adopte o conduită cerută de făptuitor. Amenințarea se exprimă în promisiunea aplicării anumitor măsuri în cazul dat, cu omor prin înec, a impus victima să scrie o recipisă precum că i-ar fi dator lui Pavlioglo Serghei suma

de 20 000 lei, concomitent cerându-i transmiterea acestor bani până la data de 15.04.2018, preîntâmpinând-o că dacă o să se adreseze la poliție, amenințările vor fi realizate.

La calificarea infracțiunii nu contează dacă a existat sau nu în realitate năzuința de a realiza amenințarea. Este suficient ca victima să perceapă amenințarea ca pe una reală. Caracterul real al amenințării poate fi atestat chiar și în cazul expunerii aparent cuviincioase, printr-o purtare corectă, a cererii făptuitorului. În astfel de cazuri însăși ambianța, creată de către făptuitor, impune victima să se conformeze cererii acestuia, (de exemplu, victima este înfricoșată de zvonurile și faptele legate de răfuiala cu cei care au refuzat să îndeplinească cererile făptuitorului). În afară de ambianță, percepția amenințării ca fiind una reală este condiționată de următoarele circumstanțe: numărul făptuitorilor; condiția fizică a acestora; comportamentul lor; frazele pronunțate; intonația vocii lor; gesturile și mimica făptuitorilor. A considerat că victima la 01 aprilie 2018, pe timp de noapte, aproximativ în jurul orelor 22:00, fiind dusă în altă localitate pe malul iazului și în prezența inculpaților, a perceput amenințarea cu omor prin înec ca fiind una reală;

- neargumentată a considerat și poziția primei instanțe privind imposibilitatea acesteia de a recalifica acțiunile inculpaților de la prevederile art. 189 alin.(4) Cod penal la art. 352 Cod penal, deoarece judecarea cauzei se face în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Or, art.325, alin.(2) Cod de procedură penală, nu limitează în mod absolut dreptul instanței de a interveni în situația de fapt și de drept și a o modifica în momentul în care pronunță sentința. Prin urmare, prima instanță în urma examinării cauzei, poate recunoaște că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai ușoară decât cea menționată în rechizitoriu, normă care nu a fost respectată de către instanța de fond;

- prima instanță a pronunțat o sentință care contravine legii, de aceea ea urmează a fi casată, iar inculpații Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei să fie recunoscuți culpabili și condamnați în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.189 alin.(4) Cod penal, la câte 11 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

3.1. În apelul declarat de către avocatul Gavriluc Ion în numele inculpatului Gusar Andrei s-a solicitat casarea sentinței primei instanțe din 07.11.2018, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gusar Andrei să fie achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, în rest, dispozițiile sentinței să fie menținute.

În susținerea argumentelor, apărarea a menționat următoarele:

- sentința primei instanțe este întemeiată, argumentată în partea constatării stării de fapt, achitării inculpaților din lipsa elementelor infracțiunii. Astfel, prin cererea de apel, atestă neconstatarea temeiului de drept de achitare de către instanța de fond prin sentința emisă, pentru ce suplimentar, a solicitat achitarea și din lipsa faptei infracțiunii;

- Gusar Andrei a fost lipsit de dreptul la un proces echitabil prin faptul încălcării legii procesual penale de către autorități la dobândirea probelor, asupra la ce prima instanță a evitat să se expună, și anume, procesele -verbale de la filele dosarului nr.

5, 54, 55, 58, 70, 80-81, vol I și Stenograma convorbirilor între inculpatul Gusar Andrei și partea vătămată Pastuh Stanislav (f.d. 61-62, Vol. I) sunt dobândite contrar prevederilor procesual penale;

- invocarea de către inculpați și apărare cu stabilirea în cadrul cercetării judecătorești și dezbaterilor judiciare a încălcărilor procesuale la exercitarea urmăririi penale la dobândirea probelor și acțiunilor de provocare din partea agenților statului incontestabil servesc motive de achitare a inculpaților din cauza inexistenței faptei infracțiunii.

Faptul implicării active (și nu pasive după cum recomandă CEDO) a agenților statului în cercetarea situației se probează și prin informația Agenției Servicii Publice nr.01/ 6245 din 26.10.2018, privind prelucrarea de către MAI a datelor cu caracter personal a lui Gusar Andrei la 03.04.2018, deci până la pornirea urmăririi penale la data de 10.04.2018, în speță nu poate fi pusă la îndoială situația că cet. Pastuh Stanislav a realizat o operațiune sub supravegherea Inspectoratului Național de Investigație. Acest fapt se confirmă prin plângerea din numele lui Pastuh Stanislav, înregistrată la data de 03.04.2018, document procesual care, potrivit declarațiilor părții vătămate prezentate în fața instanței în ședințele de judecată din 13.07.2018, 01.08.2018 și 07.09.2018, :1) a fost dactilografiată de lucrătorii de poliție, în limba de stat, pe care p/vătămată nu o cunoaște; 2) indicarea în plângere, de către reprezentanții autorității statului, a datelor de anchetă complete ale Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei și Petraș Andrian, inclusiv f.n. prenumele acestora, data, anul nașterii, locul de domiciliu, pe care partea vătămată nu le cunoștea, ce a recunoscut personal în ședință judiciară. Prin urmare, acesta este primul element prin care se constată că autoritățile statului nu s-au limitat la „ cercetarea pasivă „a cazului (a se vedea paragraful 72-74 Hotărârea Romanuskas vs. Lituania; paragraful 34 din Hotărârea Sandu vs. Moldova). Al doilea element prin care se constată că autoritățile statului nu s-au limitat la o „cercetare pasivă,, dar din contra la una „activă,, este stabilită prin cercetarea în ședința instanței a înregistrărilor audio. Partea vătămată, în ziua, imediat până la transmiterea banilor, sistematic discuta la telefonul mobil cu persoane necunoscute. La întrebarea apărării a explicat că în acea perioadă de timp a discutat doar cu lucrătorii poliției de la care primea sfaturi și indicații. Al treilea moment este acel din imaginile video, când partea vătămată, la sfaturile și indicațiile lucrătorilor de poliție, după ce, la 12.04.2018, Gusar Andrei s-a așezat la el în mașină, spune ultimului că merge acasă după bani. Cu scopul de a mima locul deținerii și proveniența banilor, numai ce primiți de la poliție și aflați la el, merg cu mașina spre blocul unde locuiește Pastuh Stanislav, în X, ultimul urcă la etaj, tot timpul aflat în discuție la telefonul mobil cu poliția. Fără a intra în apartament, coboară de la etaj, vine la mașina în care aștepta Gusar Andrei, spunând că a luat banii de acasă. Astfel, la sfatul, indicațiile și sub controlul lucrătorilor de poliție a mimat faptul că a luat banii de acasă;

-în sentința de achitare din 07.11.2018 în privința inculpaților Pavlioglo Serghei, prima instanță a admis concluzii ce exprimă o convingere de prezență în acțiunile ultimilor a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 352 Cod penal (samavolnicia).

3.2. În apelul declarat de către avocatul Gligor Vadim în numele inculpatului Pavlioglo Serghei s-a solicitat casarea sentinței primei instanțe din 07.11.2018, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gusar Andrei să fie achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, în rest, dispozițiile sentinței să fie menținute.

În susținerea argumentelor, apărarea a indicat următoarele:

- prima instanță a stabilit corect starea de fapt, ajungând corect la concluzia de achitare, însă nu a constatat corect motivul și temeiul de drept, care în cele din urmă duce la achitarea inculpaților, care, de fapt urma să fie că nu s-a constatat existența faptelor infracțiunilor incriminate;

- circumstanțele de fapt și de drept care au fost dezvăluite și expuse în sentința contestată în cumul cu cele care vor fi dezvăluite și expuse în prezentul apel, demonstrează integral că acțiunile de provocare precum și încălcările procesuale admise de către acuzatorul de stat, sunt anume motivele care generează în cele din urmă achitarea inculpaților din motiv că nu s-a constatat existența faptului infracțiunii;

- sub aspectul elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate lui Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei, apărarea a reiterat că probele administrate de către organul de urmărire penală, cercetate în ședința de judecată, atestă că nu s-au constatat faptele infracționale, cu atât mai mult încălcările de procedură admisă la etapa de urmărire penală fac inadmisibilă aprecierea acestora drept verosimile, concludente și pertinente la caz, fiind astfel încălcate prevederile art.101 alin.(1), 384 alin.(3), 385 alin. (1) Cod de procedură penală și nu a ținut cont de dispozițiile art. 94 alin.(1) pct.8), 11) Cod de procedură penală;

- prima instanță, cercetând probele prezentate de către acuzator, a constatat în mod justificat asupra achitării inculpaților, însă temeiul de drept al achitării acestora nu a fost identificat corespunzător;

- atât apărarea în susținerile verbale, cât și inculpații Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei au invocat constant argumentul instigării și provocării la săvârșirea infracțiunii, astfel, urmează să fie apreciat comportamentul denunțatorului Pastuh Stanislav și a colaboratorilor poliției, sub acest aspect în prezenta cauză;

- implicarea organului de urmărire penală în constatarea faptelor infracționale de șantaj incriminate inculpaților Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei a fost decisivă, în situația în care organul de urmărire penală nu s-a limitat doar la asistarea și înregistrarea acțiunilor de urmărire penală, exercitând în cele din urmă acțiuni de provocare la comiterea actelor de șantaj, deși situația nu a avut loc;

- însuși faptul că organul de urmărire penală a cîștigat și nemijlocit persoana care a sesizat organul de urmărire penală au avut un rol de provocator la comiterea și investigarea faptelor de șantaj, incriminate lui Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei;

- organul de urmărire penală, contrar prevederilor art.260 alin.(1) Cod de procedură penală, nu a întocmit procesul-verbal de examinare a bancnotelor și transmiterea lor lui Pastuh Stanislav (f.d.70-79, Vol.I), procesul-verbal privind înzestrarea cu tehnică specială din 12.04.2018 (f.d.54, Vol. I), procesul-verbal

privind predarea tehnicii speciale (f.d.55, Vol. I) în timpul efectuării acestor acțiuni sau imediat după terminarea lor, iar în contextul prevederilor art. 94 alin. (1) pct. 8 Cod de procedură penală, în procesul penal nu pot fi admise ca probe care au fost obținute cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod;

- cu referire la credibilitatea părții vătămate Pastuh Stanislav, prima instanță în sentința adoptată atrage atenția că declarațiile lui Pastuh Stanislav vin în contradicție cu materialele cauzei și ca urmare, apar dubii rezonabile privind credibilitatea ultimului;

- probele prezentate de către procuror denotă doar o instigare, provocare și încurajare a inculpatului Gusar Andrei de către colaboratorii de poliție la primirea sumei de 10 000 lei de la Pastuh Stanislav;

- în acțiunile incriminate inculpaților Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei nu s-a constatat existența faptelor infracționale, or, învinuirea adusă este bazată doar pe presupuneri și pe probe administrate cu încălcări, dar și fiind admise acțiuni de provocare din partea colaboratorilor poliției, fapt ce face adoptarea unei soluții de achitare din motivul lipsei faptei infracționale, or, în conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) pct.8), 11) Cod de procedură penală, nu pot fi admise ca probe și prin urmare se exclude din dosar, datele care au fost obținute cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod sau prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii;

- prima instanță, în sentința adoptată nu a motivat admiterea sau respingerea, după caz, a alegațiilor apărătorilor invocate în susținerile verbale cât și declarațiile lui Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei privind existența în activitatea investigatorilor sub acoperire a unei provocări la săvârșirea infracțiunii.

4. Sentința primei instanțe din 05 aprilie 2019 a fost contestată cu apel de către procuror, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Petraș Andrian să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 189 alin.(4) Cod penal la 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar tip închis, din următoarele considerente:

- prima instanță, la cercetarea bazei probante, nu a dat apreciere probelor din punct de vedere al coroborării lor și a reținut ca fiind pertinente și utile doar declarațiile inculpatului Petraș Andrian, fără a da o apreciere probelor scrise prezentate de către acuzare;

- vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită pe deplin prin cumul de probe pertinente și concludent prezentat de către partea acuzării, și anume: procesul-verbal de consemnare a circumstanțelor constatate din 05.04.2018, înregistrat în REI-1 al DGUP a IGP sub nr. 20187900055; plângerea lui Pastuh Stanislav din 03.04.2018; procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii din 06.04.2018, de către Pastuh Stanislav; procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din 14.04.2018, potrivit căruia au fost verificate declarațiile părții vătămate Stanislav Pastuh la locul comiterii infracțiunii; procesul-verbal privind înzestrarea cu tehnică specială din

12.04.2018, potrivit căruia partea vătămată Stanislav Pastuh a fost înzestrat cu mijloace tehnice speciale de înregistrare audio-video, în vederea interceptării și înregistrării comunicărilor și a imaginilor a întâlnirilor cu Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei, Petraș Andrian, precum și alte persoane nestabilite care sunt implicate în săvârșirea infracțiunii investigate; procesul-verbal privind predarea tehnicii speciale din 12.04.2018, potrivit căruia partea vătămată Pastuh Stanislav a predat mijloace tehnice speciale de înregistrare audio-video; procesul-verbal privind consemnarea măsurii speciale de investigații -interceptarea și înregistrarea comunicărilor și a imaginilor din 07.05.2018, cu stenograma comunicărilor purtate de partea vătămată Pastuh Stanislav și învinuitul Gusar Andrei; procesul-verbal privind examinarea bancnotelor din 12.04.2018, potrivit căruia au fost examinate mijloacele bănești în sumă de 10 000 lei (47 bancnote cu nominalul de 200 lei, cu seriile: 154549,504517,602388,591364,809916,558295,100825,371667,406822,653561,699222,389708,803552,980781,454959,049602,916853,857653,915869,502173,240474,923719,728352,736379,334418,631682,413519,110123,375442,157381,348545,644155,812326,654772,665664,623863,677363,856200,561976,507970,773996,805704,327205, 181162,745419, 501950, 593293 și 6 bancnote cu nominalul de 100 lei, cu seriile: 560290, 311561,222246, 414844, 937791 și 302607), ce au fost eliberate din contul devizului cheltuielilor speciale al IGP, după care au fost transmise cet. Pastuh Stanislav; procesul-verbal privind consemnarea măsurii speciale de investigații controlul transmițerii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite din 13.04.2018; procesul-verbal de percheziție corporală din 12.04.2018, potrivit căruia în rezultatul percheziției corporale efectuate la Gusar Andrei XXXXX, au fost depistate și ridicate 47 bancnote cu nominalul de 200 lei, cu seriile: 154549, 504517, 602388,591364,809916,558295,100825,371667,406822,653561,699222,389708,803552,980781,454959,049602,916853,857653,915869,502173,240474,923719,728352,736379,334418,631682,413519,110123,375442,157381,348545,644155,812326,654772,665664,623863,677363,561976,507970,773996,805704,327205,181162,745419, 501950, 593293 și 6 bancnote cu nominalul de 100 lei, cu seriile: 560290,311561, 222246,414844, 937791 și 302607, dobândite de la partea vătămată Pastuh Stanislav; procesul-verbal de confruntare din 18.04.2018, efectuată dintre partea vătămată Stanislav Pastuh și învinuitul Andrei Gusar; procesul-verbal de confruntare din 12.04.2018, efectuată dintre partea vătămată Pastuh Stanislav și bănuitul Pavlioglo Serghei;

- prima instanță, la calificarea acțiunilor inculpatului nu a ținut cont de faptul, că cerința înaintată de făptuitori presupune o solicitare insistentă și categorică, având un caracter ultimativ, de a li se pune gratuit la dispoziție bani ce nu li se cuvin conștientizând, că cerința este neîntemeiată și ilegală, deoarece în realitate o asemenea datorie nu a existat, dar pentru a-și legaliza acțiunile în acest sens inculpatul Petraș Andrian, acționând de comun acord cu Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei la data de 01.04.2018, aproximativ la ora 22:00, aplicând violența fizică în privința părții vătămate, exprimată prin lovituri cu pumnii în regiunea pieptului, folosind autoturismul de marca/modelul Renault Chamade, cu nr. de înmatriculare

X, anul fabricării 1991, de culoare roșie, intenționat răpind-o pe aceasta din urmă au transportat-o la iazul din sat.Naslavcea, r-nul Ocnîța, unde prin diferite metode amenințând-o cu aplicarea violenței și cu omor prin înnece, a impus-o să scrie o recipisă precum că i-ar fi dator lui Pavlioglo Serghei suma de 20 000 lei;

- consideră că în ședința de judecată cu certitudine s-a dovedit faptul, că acțiunile inculpaților privind cerința de a-i transmite banii în valoare de 20 000 lei este una ilegală, iar Pavlioglo Serghei dându-și bine seama că acțiunile întreprinse sânt ilegale, după obținerea recipisei la 01 aprilie pe timp de noapte, și-a continuat acțiunile de șantaj asupra părții vătămate prin intermediul lui Gusar Andrei. Este clar faptul, că acesta fiind o persoană anterior condamnată cunoștea cu certitudine care vor fi urmările acțiunilor întreprinse.;

- prima instanță nu a ținut cont nici de faptul, că în cazul infracțiunii prevăzute la art. 189 Cod penal, amenințarea se exprimă prin influențarea psihică a victimei, care o determină să adopte o conduită cerută de făptuitor. Amenințarea se exprimă în promisiunea aplicării anumitor măsuri în cazul dat, cu omor prin înnece, astfel inculpații Petraș Andrian și Gusar Andrei, Pavlioglo Serghei, au impus victima să scrie o recipisă precum că i-ar fi dator lui Pavlioglo Serghei suma de 20 000 lei, concomitent cerându-i transmiterea acestor bani până la data de 15.04.2018, preîntâmpinând-o că dacă o să se adreseze la poliție, amenințările vor fi realizate. Consideră, că victima la 01 aprilie 2018, pe timp de noapte, aproximativ în jurul orelor 22:00, fiind dus în altă localitate pe malul iazului și în prezența lui Petraș Andrian, Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei a perceput amenințarea cu omor prin înnece ca fiind una reală;

- acuzarea a statuat că probele prezentate de către procuror în învinuirea formulată inculpatului Petraș Andrian conform indicilor infracțiunii prevăzuți de art.189 alin.(4) Cod penal în cadrul judecării cauzei sânt suficiente, veridice, pertinente, concludente și incontestabil pot fi puse la baza unei decizii de condamnare în conformitate cu învinuirea adusă.

5. Prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 octombrie 2019 (f.d. 168, Vol. IV) în cauza penală în privința lui Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei s-a conexas cu cauza penală în privința lui Petraș Andrian, atribuindu-i un singur nr. 1a-887/19, deoarece pe cauzele penale nominalizate figurează aceiași inculpați și sunt învinuiți de comiterea aceleiași infracțiuni.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2021, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de către procurori; au fost admise apelurile declarate de către avocatul Gligor Vadim în numele inculpatului Pavlioglo Serghei și de către avocatul Gavriliuc Ion în numele inculpatului Gusar Andrei împotriva sentinței Judecătoreiei Edinet sediul Ocnita din 07 noiembrie 2018, casată parțial sentința dată, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei au fost achitați de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. În rest, dispozițiile sentinței referitor la acțiunea civilă și corpurile delictelor, au fost menținute.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reiterat că judecând cauza penală în privința lui Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei, prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, corect a ajuns la concluzia privind achitarea acestora de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal, însă motivul pe care urma a se întemeia achitarea în cauza penală vizată, este cel prescris la art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală care prevede, că sentința de achitare se adoptă dacă nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În respectarea acestor prevederi procedurale, instanța de apel a admis demersul părții acuzării privind reluarea cercetării judecătorești potrivit modului stabilit pentru prima instanță, dispunând audierea nemijlocită în ședința instanței de apel a martorului acuzării Cemodanov Maxim, a inculpaților și prezentarea bazei probante scrise care părțile au considerat-o pertinentă, concludentă și utilă pentru justa soluționare a cauzei.

Astfel, instanța de apel, audiind inculpații Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei, Petraș Andrian, martorul Cemodanov Maxim, precum și ceecretând probele conținute în materialele cauzei penale, și anume: ordonanța privind începerea urmăririi penale din 10.04.2018; ordonanța cu privire la dispunerea efectuării urmăririi penale de către mai mulți ofițeri de urmărire penală din 10.04.2018; procesul-verbal de consemnare a circumstanțelor constatate din data de 03.04.2018; plângerea de la Pastuh Stanislav din data de 03.04.2018; procesul-verbal privind actele de constatare din data de 03.04.2018; cererea de la Pastuh Stanislav din data de 06.04.2018 privind recunoașterea lui ca parte vătămată pe cauza penală N.2018890055; procesul-verbal de audiere a părții vătămate din data de 06.04.2018; procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din data de 14.04.2018 cu foto tabel; procesul-verbal privind înzestrarea cu tehnică specială din data de 12.04.2008; procesul-verbal privind predarea tehnicii speciale din 12.04.2018; procesul-verbal privind consemnarea măsurii speciale de investigație interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor din data de 07.05.2018 cu stenogramă; procesul-verbal privind examinarea bancnotelor cu foto tabel din 12.04.2018; procesul-verbal de consemnare a măsurii speciale de investigație- controlul transiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate din 13.04.2018; procesul-verbal de percheziție corporală la Gusar Andrei din data de 12.04.2018; ordonanța de recunoaștere și de anexare a mijloacelor materiale de probă din data de 17.04.2018; procesul-verbal de percheziție corporală la Pavlioglo Serghei din data de 12.04.2018; proces-verbal de percheziție din 12.04.2018; procesul-verbal de examinare a obiectelor din data de 25.04.2018; ordonanța de recunoaștere și de anexare a mijloacelor materiale de probă din 25.04.2018 și anume a telefonului mobil ce aparține lui Gusar Andrei; procesul-verbal de examinare a obiectelor din 25.04.2018 cu foto tabel; procesul-verbal de confruntare dintre partea vătămată Pastuh Stanislav și învinuitul Gusar Andrei din data de 18.04.2018; procesul-verbal de confruntare dintre partea vătămată Pastuh Stanislav și bănuitul Pavlioglo Serghei din data de 12.04.2018; copia sentinței Judecătoriei Ocnița din 15 septembrie 2016; declarațiile părții vătămate Pastuh Stanislav depuse în prima instanță la data de 13 iulie 2018; declarațiile martorului Cemodanov Maxim depuse în prima instanță la data de 01

august 2018; declarațiile martorului Gorgan Andrei depuse în prima instanță la data de 01 august 2018; revindecarea pe numele lui Petraș Andrian cu mențiunea că a fost condamnat de către Judecătoria Ocnița în baza art.287 alin.(1) Cod penal, fiind încetat procesul penal din motivul intervenirii amnistiei; copia sentinței Judecătoriei Ocnița din 17.01.2017; ordonanța privind disjungerea cauzei penale din data de 21.05.2018; procesul-verbal de informare despre terminarea urmăririi penale a învinuitului Gusar Andrei din 21.05.2018; procesul-verbal de informare despre terminarea urmăririi penale a învinuitului Pavlioglo Seghei din 21.05.2018; declarațiile părții vătămate Pastuh Stanislav depuse la data de 27.02.2019; declarațiile martorului Cemodanov Maxim depuse în prima instanță la data de 25 martie 2019; procesul-verbal de consemnare a circumstanțelor constatate; procesul-verbal privind înregistrarea tehnică specială; procesul-verbal de predare a tehnicii speciale; procesul-verbal din data de 07.05.2018 privind consemnarea măsurii speciale de investigație interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor; stenograma; declarațiile suplimentare date de către partea vătămată Pastuh Stanislav (Vol.II f.d.112) la data de 07.09.2018; procesul-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor din 07.05.2018; a considerat că prima instanță a apreciat corect probele și circumstanțele cauzei, și corect a dispus achitarea inculpaților, greșind doar în partea temeiului pus la baza achitării.

În continuare, instanța de apel, cu referire la argumentul invocat de către apărători în apeluri cu privire la dezacordul cu desființarea unor probe esențiale, în baza art. 94 alin. (1) pct.2), 4), 8), 132¹ alin.(2), 132⁵ alin.(1) pct.1), 3), 4), 5), 136⁶ alin.(1), 132⁹ alin. (9) Cod de procedură penală, a menționat că contrar pretențiilor acestora, încălcarea rigorilor procedurale, prevăzute de normele pre-citate, la efectuarea urmăririi penale, inclusiv activitatea specială de investigație, precum și administrarea probelor în rezultatul acestor proceduri, este indubitabilă, sentința primei instanțe fiind una corectă, impusă atât de aceste norme, dar și de principiile internaționale asumate de Republica Moldova prin aderarea la instrumentele privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Or, calitatea probelor puse la baza învinuirii ține în exclusivitate de competența organului de urmărire penală, iar cercetarea, aprecierea lor și adoptarea ulterioară a soluțiilor este de competența instanțelor de judecată.

Cu referire la cel de-al doilea aspect invocat de către apărători în apeluri, și anume, dezacordul cu calificarea acțiunilor organului de urmărire penală drept provocarea la comiterea infracțiunii, instanța de apel a reținut că la constatarea faptelor infracționale incriminate inculpaților, implicarea organului de urmărire penală a fost decisivă, având în vedere că acesta nu s-a limitat la asistarea și înregistrarea acțiunilor de urmărire penală, dar a participat activ pe tot parcursul procesului, prin întreprinderea acțiunilor de provocare la săvârșirea infracțiunii și până la realizarea acesteia. Or, din circumstanțele în care au fost comise faptele incriminate, reținute de către organul de urmărire penală și a prezenței active a persoanelor care au acționat conform rolurilor atribuite de către organul de urmărire penală, cum ar fi Pastuh Stanislav în lanțul evenimentelor comiterii acestei infracțiuni, nu se conturează certitudinea că inculpații ar fi săvârșit infracțiunea

incriminată fără implicarea organului de urmărire penală.

Implicarea organului de urmărire penală în constatarea faptelor infracționale de șantaj incriminată inculpaților Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei a fost decisivă, în situația în care organul de urmărire penală nu s-a limitat doar la asistarea și înregistrarea acțiunilor de urmărire penală, exercitând în cele din urmă acțiuni de provocare la comiterea actelor de șantaj, care într-un alt mod sau situație nu ar fi avut loc.

Astfel, se reține faptul că până la data de 03.04.2018 când Pastuh Stanislav a depus plângere și ulterior la 06.04.2018, când a fost recepționată sesizarea lui Pastuh Stanislav despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii, organul de urmărire penală nu dispunea de careva indici că Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei sunt implicați în careva acte de șantaj.

Totuși, organul de urmărire penală, fără a ține cont de declarațiile lui Pastuh Stanislav, că avea datorie către Pavlioglo Serghei în sumă de 6 000 lei și anume acești bani Pavlioglo Serghei îi cerea, a pus în aplicare mai multe măsuri speciale de investigații, interceptarea și înregistrarea comunicărilor și a imaginilor (procesul-verbal din 07.05.2018 cu stenograma), controlul transiterii sau primirii banilor, serviciilor ori altor valori materiale sau nemateriale, pretinse, acceptat, estorcate sau oferite (procesul-verbal din 13.04.2018), fiind utilizate aparate tehnice de înregistrare.

Astfel, instanța de apel a statuat că organul de urmărire penală nu a justificat efectuarea acestor măsuri speciale de investigații, în contextul în care nu a fost administrată nici o probă ce ar dovedi că inculpatul Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei intenționa să dobândească bunurile străine pentru el prin aplicarea violenței periculoase cu răpirea persoanei și prin înțelegere prealabilă cu alte persoane.

Au fost reținute în acest sens declarațiile părții vătămate Pastuh Stanislav, date la urmărirea penală că în anul 2016, a fost dependent de substanțe narcotice și anume de marihuana, de aceea în acea perioadă a luat cu împrumut de la Pavlioglo Serghei substanțe narcotice în sumă de 6 000 lei pe care în prezent era dator lui Pavlioglo Stanilav.

Obiectul material al infracțiunii prevăzută de art. 189 Cod penal, prezintă bunuri mobile și străine pentru făptuitor. Astfel, în condițiile în care partea vătămată Pastuh Stanislav a declarat la urmărirea penală că era dator lui Pavlioglo Serghei cu suma de 6 000 lei, iar această sumă pentru Pavlioglo Serghei nu era străină și ca consecință, era evident lipsa obiectului material al infracțiunii prevăzute de art. 189 Cod penal, organul de urmărire penală vădit ilegal a pus în aplicare măsurile speciale de investigație în lipsa temeiului prevăzut la art. 132¹ Cod de procedură penală.

În continuare, instanța de apel a menționat că faptul că organul de urmărire penală cât și nemijlocit persoana care a sesizat organul de urmărire penală au avut un rol de provocator la comiterea și investigarea faptelor de șantaj, incriminate lui Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei.

În atare context, instanța de apel a constatat că în acțiunile incriminate inculpaților Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei nu s-a constatat existența faptelor infracționale, or, învinuirea adusă este bazată doar pe presupuneri și pe probe

administrare cu încălcări, dar și fiind admise acțiuni de provocare din partea colaboratorilor poliției, fapt ce face adoptarea unei soluții de achitare din motivul lipsei faptei infracționale, or, în conformitate cu prevederile art. 94 alin.(1) pct. 8), 11) Cod de procedură penală, nu pot fi admise ca probe și prin urmare se exclud din dosar, datele care au fost obținute cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod sau prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii, rezultând din nulitatea probelor obținute prin astfel de metode.

Referitor la apelurile procurorului declarate împotriva sentințelor primelor instanțe, instanța de apel a considerat că urmează a fi respinse, ca nefondate, or argumentarea respectivelor apeluri este argumentată exclusiv pe probele obținute cu grave încălcări procedurale.

Într-o altă ordine de idei, instanța de apel a enunțat că a stabilit cu certitudine că învinuirea formulată în rechizitoriu în partea ce ține de scopul urmărit de inculpații Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei și Petraș Andrian de a obține bunurile proprietarului prin șantaj și a pretextului inventat cu privire la existența datoriei, nu și-a găsit confirmarea în cadrul cercetării judecătorești.

Or, solicitarea formulată de inculpatul Serghei Pavlioglo către partea vătămată Stanislav Pastuh de a-i restitui datoria, datorie care a existat cu adevărat, recunoscută și confirmată de partea vătămată în cadrul ședinței de judecată, nu poate nicidecum fi calificată ca o solicitare ce urmărește scopul obținerii bunurilor proprietarului (scopul de cupiditate), în prezența unui pretext inventat de existență a datoriei.

Mai mult ca atât, pentru a fi în prezența infracțiunii de șantaj, este absolut necesar ca bunurile în privința cărora făptuitorul formulează o cerere de transmitere, să fie străine pentru el. La caz însă, instanța de apel a notat că mijloacele bănești care constituie obiectul material al infracțiunii, aparțineau inculpatului Pavlioglo Serghei, fiind împrumutați părții vătămate Pastuh Stanislav în anul 2016, cu dobândă.

La fel, în circumstanțele în care partea vătămată și inculpatul Pavlioglo Serghei au menționat în cadrul cercetării judecătorești că suma împrumutată a constituit 6000 lei, iar în rechizitoriu este indicată suma de 20 000 de mii de lei, instanța de apel a menționat că acuzarea nu și-a realizat pe deplin sarcina de a identifica toate circumstanțele importante în vederea stabilirii adevărului și a formulat o învinuire ambiguă, care lasă loc de dubii.

Astfel, prima instanță nu a putut crea o concluzie certă și convingătoare din ce este alcătuită partea ce excede suma de 6 000 de lei, motiv pentru care, aplicând principiul garantat de art. 8 Cod de procedură penală, instanța de apel a interpretat toate dubiile în favoarea inculpaților și a considerat ca fiind veridice declarațiile inculpatului Pavlioglo Serghei, care a declarat în cadrul ședinței de judecată că pe lângă corpul împrumutului în sumă de 6 000 de lei, acesta a mai solicitat de la partea vătămată Pastuh Stanislav și dobândă. Acest fapt a fost admis și de partea vătămată Pastuh Stanislav, care de asemenea a declarat în ședința de judecată că posibil restul sumei cerute de Pavlioglo Serghei este dobândă.

7. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, invocând temeiul de recurs prevăzut de art. 427

alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei, în alt complet de judecată, menționând în acest sens că:

- hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt;

- este eronată soluția instanței de apel precum că prima instanță corect a apreciat probele și circumstanțele cauzei și a dispus achitarea inculpaților, greșind doar în partea temeiului pus la baza achitării în privința lui Gusar Andrei și Pavlioglo Serghei, iar ce ține de sentința în privința lui Petraș Andrian, aceasta este legală și întemeiată.

- instanța de apel greșit a menționat că la constatarea faptelor infracționale incriminate inculpaților, implicarea organului de urmărire penală a fost decisivă, având în vedere că acesta nu s-a limitat la asistarea și înregistrarea acțiunilor de urmărire penală, dar a participat activ pe tot parcursul procesului, prin întreprinderea acțiunilor de provocare la săvârșirea infracțiunii și până la realizarea acesteia. Implicarea organului de urmărire penală în constatarea faptelor infracționale de șantaj incriminată inculpaților Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei a fost decisivă, în situația în care organul de urmărire penală nu s-a limitat doar la asistarea și înregistrarea acțiunilor de urmărire penală, exercitând în cele din urmă acțiuni de provocare la comiterea actelor de șantaj, care într-un alt mod sau situație nu ar fi avut loc.

La fel instanța de apel a reținut faptul că până la data de 03.04.2018 când Pastuh Stanislav a depus plângere și ulterior la 06.04.2018, când a fost recepționată sesizarea lui Pastuh Stanislav despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii, organul de urmărire penală nu dispunea de careva indici că Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei sunt implicați în careva acte de șantaj. Totuși, organul de urmărire penală fără a ține cont de declarațiile lui Pastuh Stanislav, că avea datorie către Pavlioglo Serghei în sumă de 6 000 lei și anume acești bani Pavlioglo Serghei îi cerea, a pus în aplicare mai multe măsuri speciale de investigații, interceptarea și înregistrarea comunicărilor și a imaginilor (procesul-verbal din 07.05.2018 cu stenograma), controlul transmișiei sau primirii banilor, serviciilor ori altor valori materiale sau nemateriale, pretinse, acceptate, estorcate sau oferite (procesul-verbal din 13.04.2018), fiind utilizate aparate tehnice de înregistrare. Astfel, organul de urmărire penală nu a justificat efectuarea acestor măsuri speciale de investigații, în contextul în care nu a fost administrată nici o probă ce ar dovedi că Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei intenționa să dobândească bunurile străine pentru el prin aplicarea violenței periculoase cu răpirea persoanei și prin înțelegere prealabilă cu alte persoane;

- instanța de apel, deși a constatat că în acțiunile incriminate lui Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei nu s-a constatat existența faptelor infracționale, iar învinuirea adusă acestora este bazată pe presupuneri și pe probe administrate cu încălcări, inclusiv cu admiterea unor acțiuni de provocare din partea colaboratorilor poliției, fapt ce face adoptarea unei soluții de achitare din motivul lipsei faptei infracționale, însă nu a analizat toate probele cercetate în instanța de judecată, aceasta dând prioritate declarațiilor inculpaților care nu și-au recunoscut vina în

detrimentul celorlalte probe.

Astfel, consideră că instanța de apel la calificarea acțiunilor inculpaților nu a ținut cont de faptul, că cerința înaintată de făptuitori presupune o solicitare insistentă și categorică, având un caracter ultimativ, de a li se pune gratuit la dispoziție bani ce nu li se cuvin, conștientizând că cerința este neîntemeiată și ilegală, deoarece în realitate o asemenea datorie nu a existat, dar pentru a-și legaliza acțiunile în acest sens inculpații acționând de comun acord la data de 01.04.2018, aproximativ la ora 22:00 aplicând violența fizică în privința părții vătămate, exprimată prin lovituri cu pumnii în regiunea pieptului, folosind autoturismul de marca modelul Renault Chamade, răpindu-l pe aceasta din urmă l-au transportat la iazul din sat. Năslavcea, r-nul Ocnița, unde prin diferite metode, amenințând-o cu aplicarea violenței și cu omor prin înec, a impus-o să scrie o recipisă precum că i-ar fi dator lui Pavlioglo Serghei suma de 20 000 lei. Or, Pavlioglo Serghei dându-și bine seama că acțiunile întreprinse sînt ilegale, după obținerea recipisei la 01 aprilie 2018, pe timp de noapte, și-a continuat acțiunile de șantaj asupra părții vătămate prin intermediul lui Gusar Andrei;

- instanțele de fond nu au ținut cont că în cazul infracțiunii prevăzute la art. 189 Cod penal, amenințarea se exprimă prin influențarea psihică a victimei, care o determină să adopte o conduită cerută de făptuitor. Amenințarea se exprimă în promisiunea aplicării anumitor măsuri în cazul dat, cu omor prin înec, a impus victima să scrie o recipisă precum că i-ar fi dator lui Pavlioglo Serghei suma de 20 000 lei, concomitent, cerându-i transmiterea acestor bani până la data de 15.04.2018, preîntâmpinând-o că dacă o să se adreseze la poliție, amenințările vor fi realizate. La calificarea infracțiunii nu contează dacă a existat sau nu în realitate năzuința de a realiza amenințarea. Este suficient ca victima să perceapă amenințarea ca pe una reală. Caracterul real al amenințării poate fi atestat chiar și în cazul expunerii aparent cuviincioase, printr-o purtare corectă, a cererii făptuitorului. În astfel de cazuri, însăși ambianța, creată de către făptuitor, impune victima să se conformeze cererii acestuia, (de exemplu, victima este înfricoșată de zvonurile și faptele legate de răfuiala cu cei care au refuzat să îndeplinească cererile făptuitorului). În afară de ambianță, percepția amenințării ca fiind una reală este condiționată de următoarele circumstanțe: numărul făptuitorilor; condiția fizică a acestora; comportamentul lor; frazele pronunțate; intonația vocii lor; gesturile și mimica făptuitorilor. Consideră că victima la 01 aprilie 2018, pe timp de noapte aproximativ în jurul orelor 22:00, fiind dus în altă localitate pe malul iazului și în prezența inculpaților a perceput amenințarea cu omor prin înec ca fiind una reală;

- probele prezentate de către procuror în învinuirea înaintată inculpaților Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei și Petraș Andrian în baza art. 189 alin.(4) Cod penal în cadrul judecării cauzei sînt suficiente, veridice, pertinente, concludente și incontetabil pot fi puse la baza unei decizii de condamnare în conformitate cu învinuirea adusă;

- ce ține de pretinsa provocare la comiterea infracțiunii, menționează că toate măsurile speciale de investigații și acțiunile de urmărire penală au fost dispuse și efectuate în strictă conformitate cu prevederile legale ale Codului de procedură

penală;

- invocând prezența de efecte de compromitere a probelor în legătură cu acele acțiuni procedurale efectuate în faza urmăririi penale, apărarea și inculpații nu au fost lipsiți de posibilitatea de a acționa în conformitate cu prevederile art. 313 Cod de procedură penală, adică să conteste hotărârile și acțiunile organelor de urmărire penală, care ar fi afectat drepturile prevăzute de lege a inculpaților;

- de către acuzare, în instanța de apel, au fost date citirii declarațiile părții vătămate Pastuh Stanislav, în legătură cu faptul că acesta pe parcursul judecării cauzei în instanța de apel a decedat, din declarațiile acestuia nu se constată careva semne de provocare sau de implicare activă a organului de urmărire penală;

- vinovăția inculpaților de comiterea infracțiunii incriminate se confirmă prin următoarele probe: procesul-verbal de consemnare a circumstanțelor constatate din 05.04.2018, înregistrat în REI-1 al DGUP a IGP sub nr. 20187900055; plângerea cet. Pastuh Stanislav din 03.04.2018; procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea infracțiunii din 06.04.2018, de către Pastuh Stanislav; procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din 14.04.2018, potrivit căruia au fost verificate declarațiile părții vătămate Stanislav Pastuh la locul comiterii infracțiunii; procesul-verbal privind înzestrarea cu tehnică specială din 12.04.2018, potrivit căruia partea vătămată Pastuh Stanislav a fost înzestrat cu mijloace tehnice speciale de înregistrare audio-video, în vederea interceptării și înregistrării comunicărilor și a imaginilor a întâlnirilor cu Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei, Petraș Andrian, precum și alte persoane nestabilite, care sunt implicate în săvârșirea infracțiunii investigate; procesul-verbal privind predarea tehnicii speciale din 12.04.2018, potrivit căruia partea vătămată Pastuh Stanislav a predat mijloace tehnice speciale de înregistrare audio-video; procesul-verbal privind consemnarea măsurii speciale de investigații - interceptarea și înregistrarea comunicărilor și a imaginilor din 07.05.2018, cu stenograma comunicărilor purtate de partea vătămată Pastuh Stanislav și învinuitul Gusar Andrei; procesul-verbal privind examinarea a bancnotelor din 12.04.2018, potrivit căruia au fost examinate mijloacele bănești în sumă de 10 000 de lei (47 bancnote cu nominalul de 200 lei, cu seriile: 154549, 504517, 602388, 591364, 809916, 558295, 100825, 371667, 406822, 653561,699222, 389708,803552, 980781,454959, 049602, 916853, 857653,915869, 502173, 240474, 923719, 728352, 736379, 334418, 631682,413519, 110123, 375442, 157381, 348545, 644155, 812326, 654772, 665664,623863, 677363, 856200, 561976, 507970, 773996, 805704, 327205, 181162, 745419, 501950, 593293 și 6 bancnote cu nominalul de 100 lei, cu seriile: 560290, 311561,222246,414844, 937791 și 302607), ce au fost eliberate din contul devizului cheltuielilor speciale al IGP, după care au fost transmise cet. Pastuh Stanislav; procesul-verbal privind consemnarea măsurii speciale de investigații - controlul transiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite din 13.04.2018; procesul-verbal de percheziție corporală din 12.04.2018, potrivit căruia în rezultatul percheziției corporale efectuate la Gusar Andrei, au fost depistate și ridicate 47 bancnote cu nominalul de 200 lei, cu seriile: 154549, 504517, 602388, 591364,

809916, 558295,100825, 371667,406822, 653561, 699222, 389708, 803552,980781,454959,049602,916853,857653,915869,502173,240474,923719,7 28352,736379,334418,631682,413519,110123,375442,157381,348545,644155,81 2326,654772,665664,623863,677363,856200,561976,507970,773996,805704,327 205,181162,745419,501950, 593293 și 6 bancnote cu nominalul de 100 lei, cu seriile: 560290,311561, 222246,414844, 937791 și 302607, dobândite de la partea vătămată Pastuh Stanislav; procesul-verbal de confruntare din 18.04.2018, efectuată dintre partea vătămată Pastuh Stanislav și învinuitul Gusar Andrei, potrivit căruia părțile și-au menținut declarațiile depuse anterior; procesul-verbal de confruntare din 12.04.2018, efectuată dintre partea vătămată Pastuh Stanislav și bănuitul Pavlioglo Serghei, potrivit căruia părțile și-au menținut declarațiile depuse anterior; declarațiile părții vătămate Pastuh Stanislav și ale martorului Cemodanov Maxim; revindecarea pe numele lui Petraș Andrian cu mențiunea a fost condamnat de către Judecătoria Ocnița în baza art.287 alin. (1) CP fiind încetat procesul penal din motivul intervenirii amnistiei; copia sentinței Judecătoriei Ocnița din 17.01.2017; ordonanța privind disjungerea cauzei penale din data de 21.05.2018; procesul-verbal de informare despre terminarea urmăririi penale a învinuitului Gusar Andrei din 21.05.2018; procesul-verbal de informare despre terminarea urmăririi penale a învinuitului Pavlioglo Seghei din 21.05.2018; declarațiile părții vătămate Pastuh Stanislav depuse la data de 27.02.2019; declarațiile martorului Cemodanov Maxim depuse în prima instanță la data de 25 martie 2019.

8. La recursul ordinar declarat, în temeiul art. 431 alin. (1¹) Cod de procedură penală, a depus referință avocatul Gavriiliuc Ion în numele inculpatului Gusar Andrei, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

În acest sens, apărarea a menționat că instanța de apel judecând cauza, just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei, și corespunzător, corect a dispus achitarea lui Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, or, vinovăția acestora de comiterea infracțiunii incriminate nu a fost confirmată prin careva probe pertinente și concludente.

9. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

În expunerea motivelor ce au stat la baza admiterii recursului ordinar declarat de către procuror, Colegiul penal lărgit pornește de la prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate, cu dispunerea rejudecării cauzei, având în vedere că esența erorilor judiciare admise nu poate fi înlăturată de către instanța de recurs la această etapă a procedurii.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Prin alte cuvinte, instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel și să dispună casarea integrală a acesteia, atunci când se constată admiterea unor erori de drept, care au dus, în consecință, la afectarea echității procedurii desfășurate în privința persoanei deferite judecării.

În virtutea efectului devolutiv al apelului, prevederile art. 414 din Codul de procedură penală, obligă instanța de control judiciar ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelanți, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, iar în temeiul celor prevăzute de art. 417 alin. (1) pct. 8) din același Cod, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelului și temeiurile, care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea acestuia, precum și motivele adoptării unei atare soluții.

Așadar, potrivit recursului declarat, procurorul își întemeiază dezacordul cu decizia contestată pe temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

În esență, Colegiul penal lărgit reiterează că din conținutul recursului declarat de către acuzatorul de stat, se atestă dezacordul acestuia cu decizia instanței de apel prin care au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de către procuror; au fost admise apelurile declarate de către avocatul Gligor Vadim în numele inculpatului Pavlioglo Serghei și de către avocatul Gavriluc Ion în numele inculpatului Gusar Andrei împotriva sentinței Judecătoriei Edinet (sediul Ocnița) din 07 noiembrie 2018, casată parțial sentința dată, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei au fost achitați de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii; în rest, dispozițiile sentinței referitor la acțiunea civilă și corpurile delictelor, au fost menținute.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiului de casare nominalizat, Colegiul penal lărgit constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării.

În acest context, instanța de recurs menționează că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. *Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor*

motivelor invocate în apel. Respectiv, la judecarea apelului, instanța este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță), pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vis-a-vis de acuzația imputată inculpatului prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Analizând motivele aduse de către partea acuzării atât în cererea de apel, dar și în cererea de recurs ordinar, Colegiul penal lărgit subliniază că în cazul în care instanța de apel nu a fost de acord cu aprecierea probelor prezentate de către procuror în sensul condamnării inculpaților, atunci aceasta urma să dezvăluie soluția adoptată și să își expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale, lăsând fără justă apreciere probatoriul administrat pe cauză.

În acest context, Colegiul penal lărgit evidențiază că instanța de apel, menținând sentința de achitare a primei instanțe din 05 aprilie 2019 în privința inculpatului Petraș Andrian, din motiv că în acțiunile acestuia nu s-a constatat existența faptei infracțiunii și pronunțând o nouă hotărâre de achitare în privința inculpaților Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei, din motiv că în acțiunile acestora nu s-au constatat existența faptei infracțiunii, toți trei inculpați fiind învinuiți de către organul de urmărire penală de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal, nu a efectuat o investigație eficientă în vederea clarificării tuturor circumstanțelor cauzei, or instanța de apel, în fundamentarea concluziilor sale, pripit a statuat că *”analizând ansamblul probant în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, Colegiul penal consideră că instanța de fond corect a dispus achitarea lui Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei și Petraș Andrian de sub învinuirea formulată pe art. 189 alin. (4) Cod penal.*

În atare context, Colegiul penal constată, că în acțiunile incriminate lui Pavlioglo Serghei și Gusar Andrei nu s-a constatat existența faptelor infracționale, or, învinuirea adusă este bazată doar pe presupuneri și pe probe administrate cu încălcări, dar și fiind admise acțiuni de provocare din partea colaboratorilor poliției, fapt ce face adoptarea unei soluții de achitare din motivul lipsei faptei infracționale, or, în conformitate cu prevederile art. 94 alin.(1) pct. 8), 11) Cod de procedură penală, nu pot fi admise ca probe și prin urmare se exclud din dosar,

datele care au fost obținute cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală a dispozițiilor prezentului cod sau prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii, rezultând din nulitatea probelor obținute prin astfel de metode.

Referitor la apelurile procurorului declarate împotriva sentințelor nominalizate anterior, urmează a le respinge din motivele expuse supra, or argumentarea respectivelor apeluri este argumentată exclusiv pe probele obținute cu grave încălcări procedurale asupra cărora instanța de apel s-a expus mai sus. (f.d.108, 117 Vol. VII)”.

Așadar, Colegiul penal lărgit constată, inclusiv faptul, că deși instanța de apel a descris în partea descriptivă a deciziei la f.d 109-111, Vol.VII, ansamblu de probe ce a fundamentat adoptarea hotărârii sale, totuși această soluție nu rezultă din aprecierea acestor probe separat și în coroborare cu celelalte probe aduse în sprijinul învinuirii în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale. Or, omisiunea instanței de apel de a face o analiză a probatoriului administrat și de a se expune argumentat asupra fiecărei probe în parte, este cu certitudine o lacună care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la această etapă a procedurilor, urmând a fi înlăturată de instanța de apel, prin rejudecarea cauzei.

Potrivit rigorilor impuse de prevederile art. art. 414, 417 Cod de procedură penală, în partea descriptivă a deciziei instanța de apel urma să desfășoare analiza probelor pe care s-a bazat la adoptarea deciziei, cu indicarea motivelor care au stat la baza pronunțării unei asemenea soluții și din care considerente ele urmează a fi reappreciate, admise ori respinse ca probe.

Colegiul penal lărgit, reținând prevederile art. art. 100 alin. (4), 101 alin. (1) - (4) Cod de procedură penală, remarcă că verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeele probatorii prevăzute de Cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, instanța de recurs menționează că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă efectuat de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care aceasta o probează. Toate probele în ansamblu sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea art. 101 Cod de procedură penală.

În acest context, Colegiul penal lărgit menționează că cercetarea judecătorească este un proces de stabilire a adevărului și constă în analiza complexă și multilaterală a probelor de către instanțe pentru a demonstra existența sau inexistența faptei reprobabile și dacă eventuala persoană inculpată a comis sau nu fapta infracțională care i se impută.

Instanțelor de judecată le revine sarcina de a aprecia probele în baza legii. Exigențele dreptului la un proces echitabil impun ca aprecierea probelor să nu fie arbitrară sau nerezonabilă în mod evident. În caz contrar, se încalcă articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (*a se vedea De Tommaso v. Italia [MC]*, 23 februarie 2017, § 170, și *Hodžić v. Croația*, 4 aprilie 2019, § 58; *Makeyan și alții v. Armenia*, 5 decembrie 2019, § 47).

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a subliniat că libera apreciere a probelor exclude posibilitatea conferirii unei puteri probante dinainte stabilite unei probe. Aprecierea fiecărei probe se face de instanța de judecată ca urmare a examinării conjugate a tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului. Libera apreciere a probelor nu presupune arbitrarul, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii probelor sunt prezentate de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele potrivit legii. Motivarea constă în faptul că la admiterea unor probe și la respingerea altora judecătorul este obligat să prezinte argumentele unei asemenea soluții (*a se vedea HCC nr. 18 din 22 mai 2017*, § 68 și § 70).

Așadar, potrivit art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punctul de vedere al relevanței, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punctul de vedere al coroborării lor. Respectarea acestor criterii permite instanțelor de judecată să tragă concluzii privind existența sau inexistența faptelor și implicit constatarea vinovăției sau a nevinovăției făptuitorului. Aprecierea probelor contrar criteriilor enunțate de lege ar putea crea o aparență falsă asupra unor fapte care trebuie dovedite și, totodată, ar putea conduce instanța la concluzii eronate asupra realității. În ipoteza în care prima instanță și/sau instanța de apel ar comite erori care denaturează realitatea, numite în lege „erori grave de fapt”, corectarea lor, așa cum este stabilit în articolul 427 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, îi revine instanței de recurs.

Eroarea gravă de fapt vizează stabilirea eronată a faptelor și constă în confirmarea eronată a existenței sau inexistenței lor. În esență, stabilirea faptelor urmărește aflarea adevărului. Aceasta este posibil ca urmare a aprecierii probelor din perspectiva veridicității lor. Prin urmare, stabilirea faptelor se află într-o legătură indisolubilă cu aprecierea probelor.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit consideră constatările instanței de apel, precum că *”învinuirea adusă inculpaților Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei și Petraș Andrian precum că aceștia au urmărit scopul obținerii bunurilor proprietarului prin șantaj, nu a fost confirmată în cadrul cercetării judecătorești, fiind combătută prin însăși declarațiile părții vătămate Stanislav Pastuh, care a declarat expres că banii pe care i-a pretins de la el inculpatul Pavlioglo Serghei, erau constituiți din datoria acumulată față de el în sumă de 6000 de lei iar excedentul posibil constituia dobânda. Circumstanțele date au fost confirmate și prin declarațiile martorului Michitiuc Ecaterina și a inculpatului Pavlioglo Serghei, care au confirmat existența datoriei părții vătămate față de ultimul”* (f.d. 119, Vol. VII), ca fiind neîntemeiate, din motiv că declarațiile părții vătămate Pastuh Stanislav (f.d. 26-28, Vol. I, f.d. 19-23, Vol. III, f.d. 112-113, Vol. IV) depuse pe parcursul întregului proces penal poartă un caracter consecutiv, din care rezultă, cu exactitate că *”inculpații au urmărit scopul obținerii bunurilor de la el prin șantaj, banii pe care i-a pretins de la dânsul nu constituiau o datorie anterioară, iar faptul că a fost dus de către inculpați în altă localitate, pe malul iazului, l-a perceput ca amenințarea cu omor prin înec, ca fiind una reală”*. Mai mult, aceste declarații ale părții vătămate au fost confirmate prin declarațiile martorului Cemodanov Maxim (f.d. 21, Vol. VII), care a relatat că *”Pastuh Stanislav a plecat cu băieții și l-au amenințat”*. La fel, potrivit procesului-verbal de audiere din 12 aprilie 2018 a învinuitului Pavlioglo Serghei, fiind asistat de avocatul Rotaru Vitalie (f.d. 210-211, Vol. I), Pavlioglo Serghei a menționat că *”nu a împrumutat bani părții vătămate Pastuh Stanislav”*. Totodată, același bănuț, Pavlioglo Serghei, în prezența aceluiași avocat, Rotaru Vitalie, (f.d. 218, Vol. VII), fiind intervievat în calitate de învinuit la 13 aprilie 2018, a menționat că *”Pastuh Stanislav a împrumutat de la el suma de 20000 lei”*.

În acest context, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel la calificarea acțiunilor inculpaților nu a ținut cont de faptul că cerința înaintată de făptuitori presupune o solicitare insistentă și categorică, având un caracter ultimativ, de a li se pune gratuit la dispoziție bani ce nu li se cuvin conștientizând, că cerința este neîntemeiată și ilegală, deoarece în realitate o asemenea datorie nu a existat, dar pentru a-și legaliza acțiunile în acest sens, inculpații acționând de comun acord la data de 01 aprilie 2018, aproximativ la ora 22:00, aplicând violența fizică în privința părții vătămate, exprimată prin lovituri cu pumnii în regiunea pieptului, folosind autoturismul de marca Renault Chamade, răpindu-l pe aceasta din urmă l-au transportat-o la iazul din sat.Năslavcea, r-nul Ocnița, unde prin diferite metode amenințând-o cu aplicarea violenței și cu omor prin înec, a impus-o să scrie o recipisa precum că i-ar fi dator lui Pavlioglo Serghei suma de 20 000 lei. Or, Pavlioglo Serghei dându-și bine seama că acțiunile întreprinse sînt ilegale, după obținerea recipisei la 01 aprilie 2018 pe timp de noapte, și-a continuat acțiunile de șantaj asupra părții vătămate prin intermediul inculpatului Gusar Andrei.

Subsecvent, se atenționează că instanțele de judecată nu au ținut cont că în cazul infracțiunii prevăzute la art. 189 Cod penal, amenințarea se exprimă prin influențarea psihică a victimei, care o determină să adopte o conduită cerută de făptuitor.

Amenințarea se exprimă în promisiunea aplicării anumitor măsuri, în cazul dat, *cu omor prin înec, a impus victima să scrie o recipisă precum că i-ar fi dator lui Pavlioglo Serghei suma de 20 000 lei, concomitent cerându-i transmiterea acestor bani până la data de 15 aprilie 2018, preîntâmpinând-o că dacă o să se adreseze la poliție, amenințările vor fi realizate.*

La calificarea infracțiunii nu contează dacă a existat sau nu în realitate năzuința de a realiza amenințarea. Este suficient ca victima să perceapă amenințarea ca pe una reală. Caracterul real al amenințării poate fi atestat chiar și în cazul expunerii aparent cuviincioase, printr-o purtare corectă, a cererii făptuitorului. În astfel de cazuri, însăși ambianța creată de către făptuitor, impune victima să se conformeze cererii acestuia. În afară de ambianță, percepția amenințării ca fiind una reală este condiționată de următoarele circumstanțe: numărul făptuitorilor; condiția fizică a acestora; comportamentul lor; frazele pronunțate; intonația vocii lor; gesturile și mimica făptuitorilor. În asemenea circumstanțe, instanța de recurs ordinar reiterează că partea vătămată, la 01 aprilie 2018, pe timp de noapte, aproximativ în jurul orelor 22:00, fiind dusă în altă localitate pe malul iazului și în prezența inculpaților a perceput cererea banilor și amenințarea cu omor prin înec, ca fiind una reală.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit, analizând partea descriptivă a deciziei instanței de apel (f.d. 87-120, Vol. VII) atestă că instanța de apel, contrar cerințelor art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile declarate de către procuror (f.d. 133-137, Vol. VI, f.d. 80-85 Vol. IV), descrise și în pct. 3., 4. ale prezentei decizii, prin ce a ignorat examinarea unor chestiuni esențiale supuse atenției sale, unul dintre care ar fi ”*acuzare neargumentată a considerat și poziția primei instanțe privind imposibilitatea acesteia de a recalifica acțiunile inculpaților de la prevederile art. 189 alin.(4) Cod penal la art. 352 Cod penal, deoarece judecarea cauzei se face în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Or, art. 325 alin.(2) Cod de procedură penală, nu limitează în mod absolut dreptul instanței de a interveni în situația de fapt și de drept și a o modifica în momentul în care pronunță sentința. Prin urmare, prima instanță în urma examinării cauzei, poate recunoaște că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai ușoară decât cea menționată în rechizitoriu, normă care nu a fost respectată de către instanța de fond*”.

Relevant, în acest sens, Colegiul penal lărgit consideră a se menționa că încadrarea juridică a faptei are importanță atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecății determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia. Mecanismul de încadrare juridică a faptei presupune implicit stabilirea textului din legea penală, care prevede și sancționează fapta socialmente periculoasă ce face obiectul cauzei penale.

În jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Astfel, vorbind despre importanța încadrării juridice a unei fapte, instanța de recurs ordinar face trimitere la cauza Adrian Constantin contra României, hotărârea din 12.04.2011, unde Curtea a statuat că dispozițiile art. 6§3 lit. a) din Convenție

exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „acuzăției” aduse persoanei și îi recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat nu doar cu privire la cauza acuzației ce i se impută, adică la faptele materiale de care este acuzat și pe care se bazează acuzația, dar și despre încadrarea juridică a acestor fapte, toate în mod detaliat. În materie penală, *o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane și implicit cu privire la încadrarea juridică pe care instanța o poate reține împotriva sa, este o condiție esențială a echității procedurii.*

Distinct de cele enunțate supra, Colegiul penal lărgit ține să atenționeze, inclusiv, asupra constatărilor pripite ale instanței de apel, și anume, *”Cu referire la cel de-al doilea aspect invocat de către apărători în apeluri, și anume, dezacordul cu calificarea acțiunilor organului de urmărire penală drept provocarea la comiterea infracțiunii, instanța de apel a reținut că la constatarea faptelor infracționale incriminate inculpaților, implicarea organului de urmărire penală a fost decisivă, având în vedere că acesta nu s-a limitat la asistarea și înregistrarea acțiunilor de urmărire penală, dar a participat activ pe tot parcursul procesului, prin întreprinderea acțiunilor de provocare la săvârșirea infracțiunii și până la realizarea acesteia”*, din motiv că partea vătămată, Pastuh Stanislav a depus o plângere la 03 aprilie 2018 prin care a solicitat atragerea la răspundere penală a cet. Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei, Petraș Andrian pentru comiterea unor acțiuni ilicite la 01 aprilie 2018 (f.d. 13, Vol. I); prin ordonanța din 10 aprilie 2018, emisă de către ofițerul superior de urmărire penală pentru cazuri excepționale al SUP IP al DEUP CE a DGUP a IGP, inspector principal, Andriesi Alexandru s-a dispus începerea urmăririi penale pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 189 alin. (4) Cod penal (f.d.1, Vol. I); prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 11 aprilie 2018 s-a dispus autorizarea efectuării măsurilor speciale de investigații pe caz (f.d. 51-52, Vol. I). Așadar, potrivit materialelor cauzei, se conturează că partea vătămată s-a adresat organelor competente ale MAI, prin cererea depusă la 03 aprilie 2018, după data comiterii infracțiunii de către inculpați la 01 aprilie 2018, iar organul de urmărire s-a implicat în efectuarea urmăririi penale după 11 aprilie 2018, în urma autorizării efectuării măsurilor speciale de investigații pe caz.

Din cele reliefate supra, Colegiul penal lărgit constată că acțiunile ilicite ale inculpaților Pavlioglo Serghei, Gusar Andrei, Petraș Andrian din 01 aprilie 2018 au fost comise până la momentul sesizării organului de urmărire penală de către partea vătămată - 03 aprilie 2018, fapt ce denotă imposibilitatea cunoașterii organului de urmărire penală despre cele comise la 01 aprilie 2018 și exclude implicarea acestora în provocarea inculpaților la comiterea infracțiunii, mai mult, infracțiunea prevăzută de art. 189 Cod penal se consideră consumată din momentul înaintării cerinței însoțite de amenințare, indiferent dacă făptuitorul și-a atins scopul sau nu.

Așadar, instanța de recurs ordinar apreciază critic argumentul instanței de apel referitor la faptul că organul de urmărire penală i-a provocat pe inculpați la săvârșirea infracțiunii imputate, deoarece organele de drept nu au intervenit activ la 01 aprilie 2018 în realizarea etapelor infracționale, iar efectuarea măsurilor speciale de investigații în vederea documentării și fixării acțiunilor inculpaților la primirea banilor nu poate fi percepută ca o provocare în speța dată. Or, comiterea acțiunilor

de șantaj de către inculpați a avut loc anterior implicării autorităților oficiale ale statului în investigarea cazului dat, adică anterior pornirii procesului penal. Rolul ofițerilor de investigații în cauză s-a referit nu la instigarea inculpaților de a săvârși acțiunile ilegale în privința părții vătămate, Pastuh Stanislav, ci la efectuarea unor măsuri speciale de investigații prevăzute în mod legal de către normele procesual penale, și anume, de a acumula informații privind solicitarea-primirea sumei de bani de către inculpați de la partea vătămată în limitele autorizației eliberate de procuror, ce se cuprinde, posibil, de indicile calificativ prevăzut de art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal – urmate de dobândirea bunurilor cerute, în rest, fapta e comisă până la efectuarea măsurilor speciale.

În acest sens, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel, pentru a formula o motivare corespunzătoare vis-a-vis de pretinsele acțiuni provocatoare exercitate asupra inculpaților, urma să indice concret cum s-au materializat acestea, adică prin ce modalități, acțiuni, cuvinte, gesturi, fapte etc. Or, există anumite condiții care trebuie întrunite cumulativ pentru a putea vorbi despre existența unei provocări sau despre o „tentative obișnuită”.

În contextul dat, se consideră necesar de a se puncta aprecierile CtEDO, care a făcut distincția între acțiunea agenților provocatori – acțiunea ofițerilor de poliție creând intenția criminală care anterior nu exista – și cazurile în care reclamantul avea deja predispoziția de a comite infracțiuni. Instanța europeană a acordat caracter principal la doi factori: 1) inexistența unor probe din care să rezulte suspiciunea că reclamantul era deja implicat într-o activitate infracțională; 2) faptul indubitabil că organele de poliție îl instigaseră la comiterea acelei infracțiuni. Jurisprudența CtEDO în materia provocării interzice organelor judiciare penale sau altor persoane care acționează pentru acestea să provoace o persoană să săvârșească ori să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

Provocarea reprezintă acțiunea neloială realizată în scopul obținerii de probe, constând în determinarea cu știință a unei persoane să comită o infracțiune sau să continue săvârșirea unei infracțiuni. Agentul provocator se află practic, din punctul de vedere al dreptului substanțial, în postura instigatorului care determină o persoană să ia o rezoluție infracțională.

Prin urmare, provocarea constituie una dintre sursele nulităților în procesul penal care are ca efect subsecvent excluderea probelor obținute ca urmare a provocării. Astfel, agenții provocatori sunt agenți infiltrați ai statului sau orice persoană ce acționează sub coordonarea sau supravegherea unei autorități (în procesul penal, a organelor poliției sau a procurorului), care în activitatea desfășurată își depășesc limitele atribuțiilor conferite de lege de a acționa în scopul relevării activității infracționale a unei persoane, provocând-o pe aceasta să comită infracțiuni în vederea administrării de probe în acuzare.

Rațiunea interdicției provocării săvârșirii unei infracțiuni constă în aceea că statul, prin agenții săi, nu poate să-și depășească competența de a aplica legea, prin instigarea unei persoane să săvârșească o infracțiune, pe care altfel nu ar fi comis-o, pentru că apoi să declanșeze împotriva acestei persoane mecanismele procesului penal, în vederea tragerii la răspundere. Sunt, astfel, create limite ale exercitării

activităților de urmărire penală în cadrul unei anchete proactive, în vederea protecției cetățenilor împotriva provocărilor provenite de la agenții statului, precum și în scopul protecției integrității sistemului justiției penale, care altfel ar fi compromisă dacă instanțele ar trebui să țină seama de probele rezultate din aceste practici vădit inacceptabile ale reprezentanților statului însărcinați cu aplicarea legii.

Totodată, se asigură credibilitatea sistemului de justiție penală și se garantează principiul aflării adevărului. În privința provocării s-a arătat că acțiunea organelor de urmărire penală nu trebuie să supună suspectul unei constrângeri, caracterizată printr-o provocare la săvârșirea unei infracțiuni, care să anihileze voința acestuia sau să abolească libertatea sa de acțiune. Organele de urmărire penală, ce au suspiciune rezonabilă că o persoană participă la o infracțiune sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni, trebuie să îi ofere suspectului (făptuitorului) doar o „tentație obișnuită”, o oportunitate ce nu are caracter excepțional de a încălca legea. Dacă persoana suspectată de săvârșirea sau pregătirea infracțiunii profită de „oportunitatea” oferită de investigatorii sub acoperire, în împrejurări în care rezultă că ar fi acționat în același mod, dacă „oportunitatea” ar fi fost oferită de o altă persoană, nu se poate reține provocarea.

În materia provocării, CtEDO a făcut referire la doctrina „caracterului pasiv” al activității pe care trebuie să o desfășoare în această materie agenții statului, potrivit căreia activitatea agenților statului nu poate fi considerată provocare dacă: a) există o suspiciune rezonabilă că o persoană participă la infracțiune sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni; b) activitatea polițiștilor sau a colaboratorilor acestora a fost autorizată în condițiile legii; c) agenții statului sau colaboratorii acestora nu au făcut alt ceva decât să ofere suspectului o ocazie obișnuită (care nu are caracter excepțional) de a comite o infracțiune.

Așadar, față de standardul european, organul de urmărire penală care suspectează implicarea unei persoane în activități infracționale nu trebuie să aibă o atitudine „activă” care să determine persoana „inactivă” să comită o infracțiune, ci trebuie doar să-i ofere acesteia o „tentație obișnuită”, o oportunitate ce nu are caracter excepțional de a încălca legea, în cadrul unui joc de roluri disimulat în vederea „observării pasive” a comportamentului făptuitorului; în cazul în care persoana suspectată de implicare în activități infracționale cedează „tentației” și comite fapta, probele astfel culese nu pot fi apreciate că sunt obținute prin provocare, activitatea organelor judiciare fiind desfășurată în scopul exclusiv al culegerii de probe, iar nu în scopul incitării neloiale la comiterea unei fapte infracționale.

Sintetizând concepția CtEDO în acest domeniu, Colegiul penal lărgit reiterează că instanța de apel, la motivarea hotărârii, urma a ține cont de faptul că *operațiunile sub acoperire au fost executate într-o manieră pasivă, fără nici o presiune care i-ar determina pe inculpați la săvârșirea infracțiunii.*

În aserțiunea dată, instanța de recurs ordinar statuează că instanța de apel n-a motivat prin ce concret s-a manifestat rolul activ a organului de urmărire penală la instigarea comiterii infracțiunii de șantaj. Deci, instanța de apel doar în linii generale a expus în conținutul deciziei adoptate mai multe concluzii despre faptul provocării inculpaților Gusar Andrei, Pavlioglo Serghei, Petraș Andrian și nulitatea probelor

obținute prin provocare, care însă urmau a fi completate cu circumstanțele cauzei cărora sunt subsecvente.

Colegiul penal lărgit mai invocă, că instanța de apel motivând prezența datoriei de 6000 lei, plus dobânda pentru vânzarea de substanțe narcotice, urma să verifice dacă este intentat dosar penal pe învinuirea în baza art. 217¹ Cod penal în privința lui Pavlioglo Serghei.

În consecință, Colegiul penal lărgit găsește întemeiate criticele titularului dreptului de recurs în partea ce ține de insuficiența motivării deciziei adoptate de instanța de apel și consideră relevant de a puncta că, o hotărîre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză. Totodată, trebuie de reținut că obligația instanței de a-și motiva hotărîrea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărîre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal. (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit constată că în speța discutată și-au găsit confirmare temeiul invocat de recurent și prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, sub aspect că instanța de apel nu s-a pronunțat pe motivele invocate de procurori în apeluri și decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, în cadrul căreia urmează a fi apreciate toate probele în cumul, la justa lor valoare pentru adoptarea unei soluții corecte, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

10. Astfel, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererile de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu (vezi decizia CSJ nr. 1ra-1775/2020) și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu, să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

11. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2021, în cauza penală privindu-i pe **Petraș Andrian XXXXX, Pavlioglo Serghei XXXXX, Gusar Andrei XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu este supusă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **14 aprilie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie